

619**UMOWA**

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białoruś o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych, pracowniczych i karnych,

sporządzona w Mińsku dnia 26 października 1994 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 26 października 1994 r. została sporządzona w Mińsku Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białoruś o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych, pracowniczych i karnych w następującym brzmieniu:

UMOWA

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białoruś o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych, pracowniczych i karnych

Rzeczpospolita Polska i Republika Białoruś, zwane dalej Umawiającymi się Stronami,

kierując się pragnieniem dalszego rozwoju przyjacielskich stosunków między obydwoma państwami oraz dążąc do pogłębienia i udoskonalenia wzajemnej współpracy między obydwoma państwami w dziedzinie stosunków prawnych,

postanowiły zawrzeć niniejszą umowę i uzgodniły, co następuje:

CZĘŚĆ PIERWSZA**POSTANOWIENIA OGÓLNE****Artykuł 1****Ochrona prawna**

1. Obywatele jednej Umawiającej się Strony korzystają na terytorium drugiej Umawiającej się Strony z takiej samej ochrony prawnej w sprawach majątkowych i niemajątkowych, jaka przysługuje obywatelom tej Umawiającej się Strony.

2. Obywatele jednej Umawiającej się Strony mają prawo swobodnego zwracania się do organów drugiej Umawiającej się Strony, właściwych w sprawach cywilnych, rodzinnych, pracowniczych i karnych, występowania przed nimi, wytaczania powództw, składania wniosków, jak również dokonywania innych czynności procesowych na tych samych warunkach, co obywatele tej Umawiającej się Strony.

3. Postanowienia niniejszej umowy dotyczące obywateli Umawiających się Stron stosuje się odpowied-

nie do osób prawnych utworzonych zgodnie z prawem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mają swoją siedzibę.

Artykuł 2**Udzielanie pomocy prawnej**

Sądy i prokuratury oraz inne organy Umawiających się Stron właściwe w sprawach cywilnych, rodzinnych, pracowniczych i karnych udzielają sobie w tych sprawach wzajemnie pomocy prawnej.

Artykuł 3**Tryb porozumiewania się**

1. W sprawach objętych niniejszą umową sądy, prokuratury i organy notariatu Umawiających się Stron porozumiewają się za pośrednictwem organów centralnych, chyba że niniejsza umowa stanowi inaczej.

2. Inne organy Umawiających się Stron, właściwe w sprawach cywilnych, rodzinnych, pracowniczych i karnych, porozumiewają się za pośrednictwem sądów i prokuratur, chyba że niniejsza umowa stanowi inaczej.

3. Organy centralne mogą uzgodnić, że w sprawach należących do ich właściwości sądy i prokuratury Umawiających się Stron porozumiewają się bezpośrednio.

4. W rozumieniu niniejszej umowy organami centralnymi są: ze strony Rzeczypospolitej Polskiej — Ministerstwo Sprawiedliwości, a ze strony Republiki Białoruś — Ministerstwo Sprawiedliwości, Prokuratura Republiki, Sąd Najwyższy i Naczelny Sąd Gospodarczy.

Artykuł 4**Język we wzajemnym obrocie**

1. W sprawach objętych niniejszą umową wnioski sporządza się w języku urzędowym wzywającej Uma-

wiającej się Strony, dołączając tłumaczenie na język urzędowy wezwanej Umawiającej się Strony, język rosyjski lub angielski.

2. Tłumaczenie wniosku, a także, jeżeli zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy jest to wymagane, tłumaczenie dołączanych pism i dokumentów powinno być sporządzone i uwierzytelnione przez tłumacza przysięgłego lub urzędowego.

Artykuł 5

Zakres pomocy prawnej

Umawiające się Strony udzielają sobie wzajemnie pomocy prawnej przez dokonywanie czynności procesowych, sporządzanie, przesyłanie i doręczanie dokumentów, przesyłanie akt w sprawach cywilnych, karnych i innych, udzielanie informacji o praktyce sądowej i o obowiązującym ustawodawstwie, a także udzielają sobie wzajemnie pomocy prawnej w innych wypadkach przewidzianych niniejszą umową.

Artykuł 6

Treść i forma wniosku o udzielenie pomocy prawnej

1. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej powinien zawierać:

- 1) oznaczenie organu wzywającego,
- 2) oznaczenie organu wezwanego,
- 3) oznaczenie sprawy, w której występuje się o udzielenie pomocy prawnej,
- 4) imiona i nazwiska stron, podejrzanych, oskarżonych lub skazanych, ich miejsce stałego lub czasowego pobytu, obywatelstwo, zawód, a w sprawach karnych, w miarę możliwości, również miejsce i datę urodzenia, imiona ich rodziców, a co do osób prawnych — ich nazwę i siedzibę,
- 5) imiona, nazwiska i adresy przedstawicieli osób wymienionych w punkcie 4,
- 6) treść wniosku i informacje niezbędne do jego wykonania, a zwłaszcza imiona, nazwiska i adresy świadków, jeśli są one znane,
- 7) w sprawach karnych — dodatkowo opis i kwalifikację prawną popełnionego czynu przestępnego.

2. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej powinien być opatrzony podpisem osoby upoważnionej i pieczęcią urzędową organu wzywającego.

3. Przy zwracaniu się o udzielenie pomocy prawnej Umawiające się Strony korzystają z wzajemnie uzgodnionych formularzy, sporządzonych w językach obu Umawiających się Stron.

Artykuł 7

Tryb wykonywania wniosku o udzielenie pomocy prawnej

1. Przy wykonywaniu wniosku o udzielenie pomocy prawnej organ wezwany stosuje przepisy prawne swego państwa. Może on jednak zastosować na wniosek organu wzywającego przepisy procesowe wzywającej Umawiającej się Strony, jeżeli nie są one sprzeczne z prawem wezwanej Umawiającej się Strony.

2. Jeżeli organ wezwany nie jest właściwy do wykonania wniosku, to przekazuje on wniosek organowi właściwemu, zawiadamiając o tym organ wzywający.

3. Jeżeli dokładny adres osoby, której dotyczy wniosek, jest nieznany, to organ wezwany podejmie odpowiednie czynności zmierzające do jego ustalenia.

4. Na wniosek organu wzywającego organ wezwany zawiadamia we właściwym czasie organ wzywający o terminie i miejscu wykonania wniosku.

5. Po wykonaniu wniosku organ wezwany przesyła materiały organowi wzywającemu; w wypadku gdy wniosek nie może być wykonany, organ wezwany zwraca wniosek organowi wzywającemu, zawiadamiając o przyczynie niewykonania wniosku.

Artykuł 8

Tryb doręczania pism

Organ wezwany doręcza pisma zgodnie z przepisami prawnymi obowiązującymi w jego państwie, jeżeli doręczane pisma zostały sporządzone w języku urzędowym wezwanej Umawiającej się Strony lub jeżeli dołączono uwierzytelnione tłumaczenie na język tej Umawiającej się Strony. W innym wypadku doręcza się pisma adresatowi, jeżeli on dobrowolnie je przyjmie.

Artykuł 9

Dowód doręczenia

Dowodem doręczenia dokumentu jest potwierdzenie doręczenia, opatrzone podpisami odbiorcy i osoby doręczającej oraz informacją o sposobie, miejscu i dacie doręczenia, albo zaświadczenie organu doręczającego stwierdzające fakt, sposób i datę doręczenia. Takie potwierdzenie lub zaświadczenie powinno być opatrzone pieczęcią urzędową organu wezwanego. Jeżeli dokument dołączono w dwóch egzemplarzach, potwierdzenie odbioru można umieścić na jednym z nich.

Artykuł 10

Doręczanie dokumentów i przesłuchiwanie obywateli przez przedstawicielstwa dyplomatyczne lub urzędy konsularne

Umawiające się Strony są uprawnione do doręczania pism własnym obywatelom i przesłuchiwania ich

za pośrednictwem swych przedstawicielstw dyplomatycznych lub urzędów konsularnych. Stosowanie środków przymusu jest niedopuszczalne.

Artykuł 11

Uznawanie dokumentów

1. Dokumenty, które we właściwej formie sporządził lub uwierzytelnił właściwy organ jednej z Umawiających się Stron, opatrzone pieczęcią urzędową i podpisem osoby uprawnionej, posiadają moc dowodową na terytorium drugiej Umawiającej się Strony bez potrzeby legalizacji. Dotyczy to także odpisów i tłumaczeń dokumentów, które uwierzytelnił właściwy organ.

2. Dokumenty, które na terytorium jednej z Umawiających się Stron traktowane są jako dokumenty urzędowe, uważane są za takie również na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 12

Ochrona świadków, biegłych i pokrzywdzonych

1. Jeżeli w toku postępowania przygotowawczego lub sądowego na terytorium jednej Umawiającej się Strony zajdzie potrzeba osobistego stawiennictwa świadka lub biegłego przebywającego na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, należy zwrócić się do właściwego organu tej Umawiającej się Strony z wnioskiem o doręczenie wezwania.

2. Wezwanie nie może zawierać zagrożenia zastosowania środków przymusu na wypadek niestawienia.

3. Świadek lub biegły, który stawił się na wezwanie przed organem wzywającej Umawiającej się Strony, nie może być na terytorium tej Umawiającej się Strony, bez względu na posiadane obywatelstwo, pociągnięty do odpowiedzialności za przestępstwo lub wykroczenie, aresztowany, pozbawiony wolności ani nie może odbywać kary — za czyn popełniony przed przekroczeniem granicy państwowej wzywającej Umawiającej się Strony.

4. Świadek lub biegły traci ochronę, o której mowa w ustępie 3, jeżeli nie opuści terytorium wzywającej Umawiającej się Strony w terminie siedmiu dni od dnia zawiadomienia go przez organ wzywający, że jego obecność nie jest już potrzebna. Do tego terminu nie wlicza się czasu, w którym świadek lub biegły nie mógł opuścić terytorium wzywającej Umawiającej się Strony bez własnej winy.

5. Świadek lub biegły ma prawo do zwrotu kosztów podróży, pobytu i utraconego zarobku, a biegły — ponadto prawo do wynagrodzenia za czynności biegłego. W wezwaniu zamieszcza się informację o rodzaju i wysokości kosztów, jakie należą się świadkowi lub biegłym. Na wniosek świadka lub biegłego wzy-

wająca Umawiająca się Strona udzieli zaliczki na pokrycie kosztów.

6. Postanowienia ustępów 1—5 stosuje się do pokrzywdzonego, który ma złożyć zeznania, oraz do przedstawiciela osoby nie mającej pełnej zdolności do czynności prawnych, jeżeli jego obecność jest niezbędna.

Przesyłanie odpisów aktów stanu cywilnego i innych dokumentów

Artykuł 13

1. Właściwe organy Umawiających się Stron przesyłają sobie wzajemnie, na wniosek, odpisy aktów stanu cywilnego.

2. Obywatele jednej Umawiającej się Strony mogą zwracać się z wnioskami o nadesłanie odpisów akt stanu cywilnego bezpośrednio do właściwego urzędu stanu cywilnego drugiej Umawiającej się Strony. Dokumenty te wnioskodawca otrzymuje za pośrednictwem przedstawiciela dyplomatycznego lub urzędu konsularnego tej Umawiającej się Strony, której organ wydał te dokumenty, za pobraniem należnej opłaty.

Artykuł 14

Podania obywateli jednej Umawiającej się Strony o wydanie i nadesłanie dokumentów dotyczących wykształcenia, stażu pracy i innych dokumentów dotyczących niemajątkowych lub majątkowych praw i interesów tych obywateli mogą być przesyłane bezpośrednio do właściwych organów drugiej Umawiającej się Strony. Dokumenty przesyła się obywatelowi za pośrednictwem przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego tej Umawiającej się Strony, której organ wydał te dokumenty, za pobraniem należnej opłaty.

Artykuł 15

Informacje o prawie

1. Organy centralne Umawiających się Stron przekazują sobie wzajemnie ważniejsze akty ustawodawcze z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego, pracy i karnego.

2. Organy centralne Umawiających się Stron udzielają sobie wzajemnie, na wniosek, informacji o obowiązujących wcześniej lub obecnie przepisach prawnych, jak również o praktyce sądowej, notarialnej i prokuratorskiej.

Artykuł 16

Przekazywanie przedmiotów i wartości dewizowych

Jeżeli w wykonaniu niniejszej umowy następuje przekazanie przedmiotów lub wartości dewizowych

z terytorium jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony albo przedstawicielstwu dyplomatycznemu lub urzędowi konsularnemu drugiej Umawiającej się Strony, odbywa się to z zachowaniem odpowiednich przepisów prawa tej Umawiającej się Strony, której organ dokonuje przekazania.

Artykuł 17

Ustalanie adresów i innych danych

1. Sądy i prokuratury Umawiających się Stron udzielają sobie, na wniosek, pomocy przy ustalaniu adresów osób przebywających na ich terytorium.

2. Jeżeli przed sądem jednej z Umawiających się Stron toczy się postępowanie w sprawie z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego lub pracy przeciwko osobie zamieszkałej na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, to sąd tej Umawiającej się Strony udzieli, na wniosek, pomocy przy ustalaniu miejsca pracy i wysokości dochodów tej osoby.

Artykuł 18

Koszty pomocy prawnej

1. Każda z Umawiających się Stron ponosi koszty powstałe na swym terytorium w związku z udzieleniem pomocy prawnej.

2. Organ wezwany jednej Umawiającej się Strony zawiadamia organ wzywający drugiej Umawiającej się Strony o wysokości powstałych kosztów. Jeżeli organ wzywający pobierze należną kwotę od osoby zobowiązanej do jej zapłacenia, kwota ta przypada tej Umawiającej się Stronie, która ją pobrała.

Artykuł 19

Odmowa udzielenia pomocy prawnej

Pomocy prawnej nie udziela się, jeżeli jej udzielenie może zagrozić suwerenności lub bezpieczeństwu państwa albo pozostawałoby w sprzeczności z podstawowymi zasadami prawa wezwanej Umawiającej się Strony.

CZĘŚĆ DRUGA

STOSUNKI PRAWNE W SPRAWACH CYWILNYCH, RODZINNYCH I PRACOWNICZYCH

Artykuł 20

Postanowienia ogólne

Jeżeli zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy do wszczęcia postępowania właściwe są organy obu Umawiających się Stron, a wniosek o wszczęcie postępowania wniesiony został do organu jednej z nich, to wyłączona jest właściwość w tej sprawie organu drugiej Umawiającej się Strony.

Rozdział 1

Stosunki prawne w sprawach z zakresu prawa osobowego

Artykuł 21

Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych

1. Zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych osoby fizycznej ocenia się według prawa tej Umawiającej się Strony, której osoba ta jest obywatelem.

2. Zdolność prawną osoby prawnej ocenia się według prawa tej Umawiającej się Strony, zgodnie z którym osoba ta została utworzona.

Ubezwłasnowolnienie

Artykuł 22

Z wyjątkiem wypadków, o których mowa w artykule 23, do ubezwłasnowolnienia właściwe są prawo i sądy tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba mająca być ubezwłasnowolniona.

Artykuł 23

1. Jeżeli sąd jednej Umawiającej się Strony stwierdzi, że zachodzą przesłanki do ubezwłasnowolnienia obywatela drugiej Umawiającej się Strony mającego miejsce zamieszkania lub pobytu na terytorium jednej Umawiającej się Strony, to zawiadomi o tym właściwy sąd drugiej Umawiającej się Strony.

2. W wypadkach nie cierpiących zwłoki sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium osoba ma miejsce zamieszkania lub pobytu, może wydać według swego prawa zarządzenia potrzebne do ochrony tej osoby lub jej majątku i niezwłocznie zawiadomi o tym właściwy sąd tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest ta osoba. Zarządzenia te pozostają w mocy do czasu podjęcia innych zarządzeń przez sąd tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest ta osoba.

3. Jeżeli sąd drugiej Umawiającej się Strony zawiadomiony zgodnie z ustępem 1 oznajmi, że pozostawia dalsze czynności sądowi miejsca zamieszkania lub pobytu tej osoby albo nie wypowie się w terminie trzech miesięcy, sąd miejsca zamieszkania lub pobytu tej osoby może przeprowadzić postępowanie o ubezwłasnowolnienie według prawa swego państwa, jeśli taką samą przyczynę ubezwłasnowolnienia przewiduje również prawo tej Umawiającej się Strony, której dana osoba jest obywatelem. Orzeczenie o ubezwłasnowolnieniu przesyła się właściwemu sądowi drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 24

Postanowienia artykułów 22 i 23 stosuje się odpowiednio do uchylecia orzeczenia o ubezwłasnowolnieniu.

Artykuł 25

Uznanie za zaginionego lub zmarłego i stwierdzenie zgonu

1. Do uznania osoby za zaginioną lub zmarłą i do stwierdzenia zgonu właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem była ta osoba w czasie, gdy według ostatnich wiadomości pozostawała przy życiu.

2. Do uznania za zaginioną lub zmarłą i do stwierdzenia zgonu właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, której obywatelem była ta osoba w czasie, gdy według ostatnich wiadomości pozostawała przy życiu.

3. Sąd jednej Umawiającej się Strony może uznać obywatela drugiej Umawiającej się Strony za zaginionego lub zmarłego i stwierdzić jego zgon:

- 1) na wniosek osoby zamierzającej zrealizować swoje uprawnienia wynikające z dziedziczenia lub stosunków majątkowych między małżonkami co do majątku nieruchomości osoby zaginionej lub zmarłej, znajdującego się na terytorium tej Umawiającej się Strony, której sąd ma wydać orzeczenie;
- 2) na wniosek małżonka osoby zaginionej lub zmarłej zamieszkującego w czasie złożenia wniosku na terytorium tej Umawiającej się Strony, której sąd ma wydać orzeczenie.

4. Orzeczenie wydane na podstawie ustępu 3 wywiera skutki prawne wyłącznie na terytorium tej Umawiającej się Strony, której sąd wydał orzeczenie.

Rozdział 2

Stosunki prawne w sprawach z zakresu prawa rodzinnego

Artykuł 26

Zawarcie małżeństwa

1. Przesłanki zawarcia małżeństwa ocenia się dla każdej z osób zawierających małżeństwo według prawa tej Umawiającej się Strony, której osoba ta jest obywatelem.

2. Forma zawarcia małżeństwa podlega prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium małżeństwo jest zawierane.

3. Forma zawarcia małżeństwa przed uprawnionym do tego przedstawicielem dyplomatycznym lub urzędnikiem konsularnym podlega prawu Umawiającej się Strony wysyłającej przedstawiciela dyplomatycznego lub urzędnika konsularnego.

Artykuł 27

Stosunki osobiste i majątkowe między małżonkami

1. Stosunki osobiste i majątkowe między małżonkami podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie.

2. Jeżeli jeden z małżonków jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, drugi zaś obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, w sprawach dotyczących stosunków osobistych i majątkowych między nimi właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mają oni miejsce zamieszkania; jeżeli jeden z małżonków ma miejsce zamieszkania na terytorium jednej Umawiającej się Strony, a drugi — na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, przed której sądem toczy się postępowanie.

3. W sprawach dotyczących stosunków osobistych i majątkowych między małżonkami w wypadku przewidzianym w ustępie 1 właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie. Jeżeli małżonkowie mają miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwy jest również sąd tej Umawiającej się Strony.

4. W sprawach dotyczących stosunków osobistych i majątkowych między małżonkami w wypadku przewidzianym w ustępie 2 właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium małżonkowie mają miejsce zamieszkania; jeżeli jeden z małżonków ma miejsce zamieszkania na terytorium jednej Umawiającej się Strony, a drugi — na terytorium drugiej Umawiającej się Strony — właściwe są sądy obu Umawiających się Stron.

Artykuł 28

Rozwód

1. Rozwód podlega prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie w chwili wszczęcia postępowania. Jeżeli mają oni miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, stosuje się prawo tej Umawiającej się Strony.

2. Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania jeden z małżonków jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, drugi zaś — obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, rozwód podlega prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mają oni miejsce zamieszkania. Jeżeli jeden z małżonków ma miejsce zamieszkania na terytorium jednej Umawiającej się Strony, a drugi — na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, przed której organem toczy się postępowanie.

3. W sprawach o rozwód w wypadku przewidzianym w ustępie 1 właściwy jest organ tej Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie w chwili wszczęcia postępowania. Jeżeli małżonkowie mają miejsce zamieszkania na terytorium drugiej

Umawiającej się Strony, właściwy również jest organ tej Umawiającej się Strony.

4. W sprawach o rozwód w wypadku przewidzianym w ustępie 2 właściwy jest organ tej Umawiającej się Strony, na której terytorium małżonkowie mają miejsce zamieszkania. Jeżeli jeden z małżonków ma miejsce zamieszkania na terytorium jednej Umawiającej się Strony, a drugi — na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe są organy obu Umawiających się Stron.

5. Sąd właściwy do orzekania w sprawie o rozwód jest również właściwy do orzekania o władzy rodzicielskiej i alimentach na rzecz dzieci, które nie ukończyły 18 roku życia.

Artykuł 29

Uznanie małżeństwa za nieważne

1. W sprawach o uznanie małżeństwa za nieważne stosuje się prawo tej Umawiającej się Strony, któremu podlegało zawarcie małżeństwa.

2. W zakresie właściwości sądu w takich sprawach stosuje się odpowiednio postanowienia artykułu 28.

Artykuł 30

Stosunki prawne między rodzicami i dziećmi

1. Stosunki prawne między rodzicami i dziećmi, w tym również roszczenia alimentacyjne na rzecz dzieci, podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest dziecko.

2. Ustalenie i zaprzeczenie pochodzenia dziecka od określonej osoby podlega prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest dziecko w chwili jego urodzenia.

3. W sprawach wymienionych w ustępach 1 i 2 właściwe są organy tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest dziecko, jak również organy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium dziecko ma miejsce zamieszkania.

Artykuł 31

Inne roszczenia alimentacyjne

1. W sprawach o inne roszczenia alimentacyjne właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania osoba ubiegająca się o alimenty.

2. W sprawach, o których mowa w ustępie 1, właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania osoba ubiegająca się o alimenty.

Artykuł 32

Przysposobienie

1. Do przysposobienia właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest przysposabiający w czasie zgłoszenia wniosku. Jeżeli przysposabiający jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, a ma miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony.

2. Do przysposobienia stosuje się prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest przysposabiany — w zakresie jego zgody, zgody jego przedstawiciela ustawowego, zezwolenia właściwego organu państwowego oraz ograniczeń przysposobienia z powodu zmiany miejsca zamieszkania przysposabianego na miejsce zamieszkania w innym państwie.

3. Jeżeli dziecko przysposabiają małżonkowie, z których jeden jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, drugi zaś — obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, muszą być spełnione wymagania przewidziane przez prawo obu Umawiających się Stron.

4. Postanowienia ustępów 1—3 stosuje się odpowiednio do zmiany i rozwiązania przysposobienia.

5. Właściwym w sprawach o przysposobienie, zmianę i rozwiązanie przysposobienia jest organ tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest przysposabiany w czasie zgłoszenia wniosku. Jeżeli przysposabiany jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, a ma miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania także przysposabiający — właściwy jest również organ tej Umawiającej się Strony.

Opieka i kuratela

Artykuł 33

1. W sprawach opieki i kurateli właściwe jest, jeżeli niniejsza umowa nie stanowi inaczej, prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba, dla której ustanawia się opiekę lub kuratelę.

2. W sprawach opieki i kurateli właściwy jest organ tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba, dla której ustanawia się opiekę lub kuratelę.

Artykuł 34

1. Jeżeli dla ochrony interesów obywatela jednej Umawiającej się Strony, którego miejsce zamieszkania lub pobytu albo którego majątek znajduje się na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, zachodzi potrzeba podjęcia środków w zakresie opieki lub kurateli, organ tej Umawiającej się Strony zawiadomi o tym niezwłocznie organ wymieniony w artykule 33 ustęp 2.

2. W wypadkach nie cierpiących zwłoki właściwy organ drugiej Umawiającej się Strony, o którym mowa w ustępie 1, zastosuje konieczne środki tymczasowe według własnego prawa i niezwłocznie zawiadomi o tym organ wymieniony w artykule 33 ustęp 2. Tymczasowe środki pozostają w mocy do czasu podjęcia zarządzeń przez organ wymieniony w artykule 33 ustęp 2.

Artykuł 35

Jeżeli organ jednej Umawiającej się Strony, zawiadomiony zgodnie z artykułem 34 ustęp 1, oznajmi, że pozostawia dalsze czynności organowi drugiej Umawiającej się Strony, na której terytorium znajduje się miejsce zamieszkania, miejsce pobytu tej osoby lub gdzie znajduje się jej majątek, albo nie wypowie się w terminie trzech miesięcy, organ drugiej Umawiającej się Strony może przeprowadzić postępowanie dotyczącą opieki i kurateli według prawa swego państwa.

Rozdział 3

Stosunki prawne w sprawach majątkowych

Artykuł 36

Nieruchomości

Do stosunków prawnych dotyczących nieruchomości właściwe są prawo i organy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium nieruchomość jest położona.

Artykuł 37

Forma czynności prawnej

1. Forma czynności prawnej podlega prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium czynność ta zostaje dokonana.

2. Forma czynności prawnej odnoszącej się do nieruchomości podlega prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium nieruchomość jest położona.

Artykuł 38

Zobowiązania ze stosunków umownych

1. Zobowiązania ze stosunków umownych podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium została zawarta umowa, chyba że uczestnicy stosunku zobowiązaniowego poddadzą ten stosunek wybranemu przez siebie prawu.

2. W sprawach wymienionych w ustępie 1 właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania lub siedzibę pozwany. Właściwy jest również sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania lub siedzibę powód, jeżeli na tym terytorium znajduje się przedmiot sporu albo majątek pozwanego.

3. Właściwość określoną w ustępie 2 uczestnicy stosunku zobowiązaniowego mogą zmienić w drodze umowy.

Artykuł 39

Zobowiązania powstające wskutek czynów niedozwolonych (wyrządzenia szkody)

1. Zobowiązania powstające wskutek czynów niedozwolonych (wyrządzenia szkody) podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium nastąpiło zdarzenie, które spowodowało powstanie szkody. Jeżeli jednak powód i pozwany są obywatelami tej samej Umawiającej się Strony, właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony.

2. W sprawach wymienionych w ustępie 1 właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium nastąpiło zdarzenie, które spowodowało powstanie szkody, lub na której terytorium pozwany ma miejsce zamieszkania. Właściwy jest również sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania powód, jeżeli na tym terytorium znajduje się majątek pozwanego.

Artykuł 40

Przedawnienie roszczeń

Przedawnienie roszczenia ocenia się zgodnie z prawem tej Umawiającej się Strony, które jest właściwe dla danego stosunku prawnego.

Rozdział 4

Stosunki prawne w sprawach spadkowych

Artykuł 41

Zasada równości

1. Obywatele jednej Umawiającej się Strony mogą nabywać na terytorium drugiej Umawiającej się Strony majątek i inne prawa w drodze dziedziczenia z mocy ustawy lub rozporządzenia na wypadek śmierci na tych samych warunkach i w tym samym zakresie, jak obywatele tej Umawiającej się Strony.

2. Obywatele jednej Umawiającej się Strony mogą dokonywać rozporządzeń na wypadek śmierci w stosunku do mienia znajdującego się na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 42

Prawo właściwe

1. Stosunki prawne w zakresie dziedziczenia mienia ruchomego podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili śmierci.

2. Stosunki prawne w zakresie dziedziczenia mienia nieruchomości podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mienie to jest położone.

3. Ustalenie, czy rzecz wchodząca w skład spadku jest ruchomością czy nieruchomością, podlega prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium rzecz ta się znajduje.

Artykuł 43

Przejęcie spadku na rzecz państwa

Jeżeli według prawa Umawiającej się Strony, określonej w artykule 42, nie ma spadkobierców, to mienie ruchome przypada tej Umawiającej się Stronie, której obywatelem był spadkodawca w chwili śmierci, a mienie nieruchomości przypada tej Umawiającej się Stronie, na której terytorium jest położone.

Artykuł 44

Testament

1. Zdolność do sporządzenia lub odwołania testamentu, jak również skutki prawne wad oświadczenia woli podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili sporządzenia lub odwołania testamentu.

2. Forma sporządzenia lub odwołania testamentu podlega prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili sporządzenia lub odwołania testamentu. Wystarczy jednak zachowanie prawa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium testament został sporządzony lub odwołany.

Artykuł 45

Właściwość organów w sprawach spadkowych

1. W sprawach spadkowych dotyczących mienia ruchomego właściwy jest organ tej Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili śmierci.

2. W sprawach spadkowych dotyczących mienia nieruchomości właściwy jest organ tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mienie to jest położone.

3. Jeżeli całe mienie ruchome pozostałe po śmierci obywatela jednej Umawiającej się Strony znajduje się na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, to na wniosek spadkobiercy postępowanie przeprowadzi organ drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli wyrażą na to zgodę wszyscy znani spadkobiercy.

Artykuł 46

Otwarcie i ogłoszenie testamentu

Testament otwiera i ogłasza organ tej Umawiającej się Strony, na której terytorium znajduje się testa-

ment. Odpis testamentu oraz odpis protokołu otwarcia i ogłoszenia testamentu przesyła się organowi właściwemu do przeprowadzenia postępowania spadkowego.

Rozdział 5

Stosunki prawne w sprawach z zakresu prawa pracy

Artykuł 47

1. Jeżeli strony stosunku pracy nie postanowiły inaczej, powstanie, zmiana, rozwiązanie i wygaśnięcie stosunku pracy oraz roszczenia z niego wynikające podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium praca jest, była lub miała być wykonywana.

2. W sprawach, o których mowa w ustępie 1, właściwe są sądy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium praca jest, była lub miała być wykonywana. Właściwe są również sądy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania lub siedzibę pozwany, jak również na której terytorium ma miejsce zamieszkania powód, jeżeli na tym terytorium znajduje się przedmiot sporu albo majątek pozwanego.

3. Właściwość określoną w ustępie 2 strony stosunku pracy mogą zmienić w drodze umowy.

Rozdział 6

Koszty procesu i ułatwienia

Artykuł 48

Zwolnienie od zabezpieczenia kosztów postępowania

Obywatelom jednej z Umawiających się Stron, którzy zamieszkują lub przebywają na terytorium którejkolwiek z Umawiających się Stron i występują przed właściwymi organami drugiej Umawiającej się Strony w sprawach cywilnych, rodzinnych i pracowniczych, nie można nakazać zabezpieczenia kosztów postępowania tylko z tego powodu, że są cudzoziemcami lub że nie mają miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium tej Umawiającej się Strony, przed której organem występują.

Artykuł 49

Zwolnienie od kosztów sądowych i kosztów zastępstwa adwokackiego

1. Obywatele jednej Umawiającej się Strony korzystają na terytorium drugiej Umawiającej się Strony ze zwolnienia od kosztów sądowych oraz z bezpłatnego zastępstwa procesowego na tych samych warunkach i w takim samym zakresie, co obywatele tej Umawiającej się Strony.

2. Zwolnienia, o których mowa w ustępie 1, dotyczą wszystkich czynności postępowania, łącznie z czynnościami egzekucyjnymi.

3. Zwolnienie od kosztów udzielone w określonej sprawie przez sąd jednej Umawiającej się Strony rozciąga się również na koszty powstałe w razie dokonywania czynności postępowania w tej samej sprawie na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 50

1. Dla uzyskania zwolnienia od kosztów, o którym mowa w artykule 49, należy złożyć zaświadczenie o sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej wnioskodawcy. Zaświadczenie takie wydaje właściwy organ tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania lub pobytu wnioskodawca.

2. Jeżeli wnioskodawca nie zamieszkuje ani nie przebywa na terytorium którejkolwiek z Umawiających się Stron, zaświadczenie może wydać przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest wnioskodawca.

3. Sąd orzekający o zwolnieniu od kosztów, o których mowa w artykule 49, może żądać od organu, który wydał zaświadczenie, dodatkowych wyjaśnień lub uzupełnienia danych.

4. W wypadku gdy prawo Umawiającej się Strony, której sąd orzeka o zwolnieniu od kosztów, nie wymaga złożenia zaświadczenia o sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, wnioskodawca powinien złożyć oświadczenie.

Artykuł 51

1. Obywatel jednej Umawiającej się Strony zamierzający ubiegać się o zwolnienie od kosztów, o których mowa w artykule 49, przed sądem drugiej Umawiającej się Strony, może zgłosić taki wniosek pisemnie w sądzie właściwym według swego miejsca zamieszkania lub pobytu. Sąd ten przesyła właściwemu sądowi drugiej Umawiającej się Strony dokumenty określone w artykule 50.

2. Wniosek wymieniony w ustępie 1 może być zgłoszony jednocześnie z pozwem.

Artykuł 52

Terminy

1. Sąd Umawiającej się Strony, wzywając stronę procesową lub uczestnika postępowania zamieszkałego lub przebywającego na terytorium drugiej Umawiającej się Strony do uiszczenia kosztów sądowych lub do uzupełnienia braków pozwu lub wniosku, wyznaczy równocześnie termin nie krótszy niż jeden miesiąc. Bieg terminu rozpoczyna się od daty doręczenia pisma w tym przedmiocie.

2. Jeżeli sąd jednej Umawiającej się Strony wyznaczy stronie procesowej lub uczestnikom postępowania

zamieszkałym lub przebywającym na terytorium drugiej Umawiającej się Strony termin do dokonania czynności procesowej, o zachowaniu terminu rozstrzyga data stempla urzędu pocztowego tej Umawiającej się Strony, z której terytorium zostało wysłane pismo stanowiące wykonanie czynności.

3. W wypadku przekazania w określonym terminie żądanych przez sąd kosztów na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, o zachowaniu wyznaczonego terminu rozstrzyga data wpłacenia ich do banku tej Umawiającej się Strony, na której terytorium zamieszkuje strona procesowa lub uczestnik postępowania.

4. Do skutków uchybienia terminu sąd rozpoznający sprawę stosuje prawo swego państwa.

Rozdział 7

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń

Artykuł 53

Uznawanie orzeczeń w sprawach nie nadających się do wykonania

1. Prawomocne orzeczenia w sprawach cywilnych, rodzinnych i pracowniczych, nie nadające się do wykonania, wydane przez sądy jednej Umawiającej się Strony, podlegają uznaniu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony bez przeprowadzania postępowania o uznanie, jeżeli sądy drugiej Umawiającej się Strony nie wydały wcześniej prawomocnego orzeczenia w tej samej sprawie, ani też nie były wyłącznie właściwe na podstawie niniejszej umowy, a w razie braku takiego uregulowania w umowie — na podstawie prawa wewnętrznego tej Umawiającej się Strony.

2. Prawomocne orzeczenia w sprawach cywilnych, rodzinnych i pracowniczych, nie nadające się do wykonania, wydane przez organy inne niż sądy jednej Umawiającej się Strony, podlegają uznaniu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony na zasadach określonych w artykułach 54—57.

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń sądowych

Artykuł 54

1. Na warunkach przewidzianych niniejszą umową Umawiające się Strony uznają i wykonują na swym terytorium orzeczenia sądów wydane na terytorium drugiej Umawiającej się Strony:

- 1) w sprawach cywilnych, rodzinnych i pracowniczych,
- 2) w sprawach karnych — w części dotyczącej naprawienia szkody spowodowanej przestępstwem.

2. Za orzeczenia sądowe w rozumieniu ustępu 1 uważa się również ugody sądowe zawarte w ustalonym trybie w sprawach cywilnych, rodzinnych i pracowniczych o charakterze majątkowym.

Artykuł 55

Orzeczenia wymienione w artykule 54 podlegają uznaniu i wykonaniu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli:

- 1) według prawa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie zostało wydane, jest ono prawomocne i wykonalne, a w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych — również orzeczenie nieprawomocne, jeśli jest wykonalne,
- 2) na podstawie niniejszej umowy, a w razie braku takiego uregulowania w umowie — na podstawie prawa wewnętrznego tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane — sprawa nie należy do wyłącznej właściwości organów wezwanej Umawiającej się Strony,
- 3) strona nie została pozbawiona możliwości obrony swych praw, a w razie posiadania ograniczonej zdolności procesowej — należytego przedstawicielstwa, a w szczególności, jeżeli strona, która nie uczestniczyła w postępowaniu, otrzymała wezwanie na rozprawę we właściwym czasie i trybie,
- 4) sprawa między tymi samymi stronami o to samo roszczenie i na tej samej podstawie nie została już prawomocnie osądzona przez sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane, i jeżeli między tymi samymi stronami nie zostało wcześniej wszczęte postępowanie przed sądem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane,
- 5) orzeczenie sądu państwa trzeciego w sprawie między tymi samymi stronami o to samo roszczenie i na tej samej podstawie nie było już uznane lub wykonane na terytorium tej Umawiającej się Strony, gdzie orzeczenie ma być uznane i wykonane,
- 6) przy wydaniu orzeczenia zastosowano prawo właściwe na podstawie niniejszej umowy, a w razie braku takiego uregulowania w umowie — na podstawie prawa wewnętrznego tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane.

Artykuł 56

1. Wniosek o uznanie i wykonanie orzeczenia może być złożony bezpośrednio we właściwym sądzie tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane, jak również za pośrednictwem sądu, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji. Sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, przesyła wniosek właściwemu sądowi drugiej Umawiającej się Strony.

2. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) orzeczenie lub jego uwierzytelniony odpis wraz ze stwierdzeniem, że orzeczenie jest prawomocne

i wykonalne, w całości lub w części, a w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych, jeżeli orzeczenie jest nieprawomocne, wraz ze stwierdzeniem, że jest ono wykonalne, jeżeli nie wynika to z samego orzeczenia,

- 2) dokument stwierdzający, że strona, przeciwko której wydane zostało orzeczenie i która nie uczestniczyła w postępowaniu, otrzymała wezwanie na rozprawę we właściwym czasie i trybie, zgodnie z prawem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie zostało wydane; natomiast w wypadku ograniczonej zdolności procesowej strony — dokument stwierdzający, że strona ta była należycie reprezentowana,
- 3) uwierzytelnione tłumaczenie wniosku oraz dokumentów wymienionych w punktach 1 i 2 na język tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane lub wykonane,
- 4) odpisy wniosku i załączników, wymienionych w punktach 1—3, w celu doręczenia uczestnikom postępowania.

Artykuł 57

Tryb uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych

1. Do uznania i wykonania orzeczenia właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane.

2. W postępowaniu o uznanie i wykonanie orzeczenia sądowego sąd ogranicza się do zbadania, czy zostały spełnione warunki przewidziane w artykułach 54—56.

3. Do uznania i wykonania orzeczenia stosuje się prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane; dotyczy to także formy wniosku o uznanie i wykonanie orzeczenia.

4. Jeżeli na terytorium tej Umawiającej się Strony, której sąd wydał orzeczenie, zostało zgodnie z prawem tej Strony wstrzymane wykonanie orzeczenia, na terytorium drugiej Umawiającej się Strony zawieszają się postępowanie o uznanie i wykonanie orzeczenia lub postępowanie egzekucyjne.

5. Orzekając w sprawie o uznanie i wykonanie orzeczenia, sąd może żądać od stron wyjaśnień. Sąd ten może również żądać dodatkowych wyjaśnień od sądu, który wydał orzeczenie.

Wykonywanie orzeczeń o kosztach

Artykuł 58

1. Jeżeli osoba, która na podstawie artykułu 49 była zwolniona od kosztów postępowania, zostanie prawomocnym orzeczeniem wydanym na terytorium jednej Umawiającej się Strony zobowiązana do

zapłaty tych kosztów uczestnikowi postępowania, właściwy sąd drugiej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma nastąpić ich egzekucja, orzeknie bezpłatnie, na wniosek, o wykonalności tego orzeczenia.

2. Kosztami postępowania są również koszty świadczenia prawomocności i wykonalności orzeczenia oraz koszty tłumaczenia wymaganych dokumentów.

Artykuł 59

1. Do wniosku o wykonanie orzeczenia dołącza się orzeczenie lub uwierzytelniony odpis części orzeczenia ustalającej wysokość kosztów wraz ze stwierdzeniem, że orzeczenie to jest prawomocne i wykonalne, oraz uwierzytelnione tłumaczenie tych dokumentów.

2. Sąd, który rozstrzyga o wykonaniu orzeczenia o kosztach, ogranicza się do sprawdzenia, czy orzeczenie to jest prawomocne i wykonalne.

3. Sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium koszty postępowania zostały wyłożone zaliczkowo przez państwo, może zwrócić się do właściwego sądu drugiej Umawiającej się Strony o ściągnięcie tych kosztów. Sąd ten przeprowadzi egzekucję zgodnie ze swym prawem bez pobierania opłat i przekaze wyegzekwowane kwoty przedstawicielstwu dyplomatycznemu lub urzędowi konsularnemu drugiej Umawiającej się Strony. Postanowienia ustępów 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

CZĘŚĆ TRZECIA

STOSUNKI PRAWNE W SPRAWACH KARNYCH

Rozdział 1

Przejęcie ścigania karnego

Artykuł 60

Obowiązek przejęcia ścigania karnego

1. Każda z Umawiających się Stron zobowiązuje się, na wniosek drugiej Umawiającej się Strony, do ścigania karnego swych obywateli oraz osób mających miejsce zamieszkania lub stałego pobytu na jej terytorium, podejrzanych o popełnienie przestępstwa na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony, jeżeli czyn ten jest przestępstwem według prawa obu Umawiających się Stron.

2. Postanowienie ustępu 1 stosuje się odpowiednio w wypadku popełnienia przez nieletnich czynów naruszających prawo.

3. Umawiające się Strony mogą składać wnioski o przejęcie ścigania karnego również w związku z takimi naruszeniami prawa, które według prawa wzywającej Umawiającej się Strony uważane są za przestęp-

stwa, a według prawa wezwanej Umawiającej się Strony — tylko za wykroczenia.

4. W wypadkach, o których mowa w ustępach 1—3, właściwe organy wezwanej Umawiającej się Strony stosują prawo swego państwa.

5. Jeżeli z czynu, którego dotyczy przejęte ściganie karne, wynikają roszczenia odszkodowawcze i złożone zostały odpowiednie wnioski osób poszkodowanych, włącza się je do przejętego postępowania.

Artykuł 61

Przejęcie ścigania karnego dotyczące zbrodni wojennych i przeciwko ludzkości

W sprawach dotyczących zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości artykuł 60 ustęp 1 stosuje się także wówczas, gdy zostały one popełnione poza terytorium wzywającej Umawiającej się Strony.

Artykuł 62

Wniosek o przejęcie ścigania karnego

1. Wniosek o przejęcie ścigania karnego powinien zawierać:

- 1) oznaczenie organu wzywającego,
- 2) imię i nazwisko osoby podejrzanej, dane o jej obywatelstwie i miejscu zamieszkania oraz inne dane osobowe,
- 3) opis i kwalifikację prawną czynu, w związku z którym zostaje złożony wniosek o przejęcie ścigania karnego.

2. Ponadto do wniosku dołącza się:

- 1) tekst przepisów karnych, a w miarę potrzeby — innych przepisów wzywającej Umawiającej się Strony istotnych dla ścigania karnego,
- 2) akta sprawy lub ich uwierzytelnione odpisy oraz dowody rzeczowe,
- 3) wnioski o odszkodowanie oraz w miarę możliwości informacje dotyczące wysokości szkody,
- 4) wnioski osób pokrzywdzonych o ściganie, jeżeli prawo wezwanej Umawiającej się Strony tego wymaga.

Artykuł 63

Odestanie podejrzanego lub oskarżonego

1. Jeżeli w chwili złożenia wniosku o przejęcie ścigania karnego podejrzany lub oskarżony jest tymczasowo aresztowany lub zatrzymany na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony, należy spowodować

jego przekazanie na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony.

2. Jeżeli w chwili złożenia wniosku o przejęcie ścigania karnego podejrzany lub oskarżony przebywa na wolności na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony, to wzywająca Umawiająca się Strona, w razie potrzeby, podejmie zgodnie ze swoim prawem działanie w celu jego powrotu na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony.

Artykuł 64

Obowiązek zawiadomień

Wezwana Umawiająca się Strona zawiadomi wzywającą Umawiającą się Stronę o sposobie rozstrzygnięcia wniosku o przejęcie ścigania karnego oraz o wyniku postępowania karnego prowadzonego przeciwko osobie, której dotyczy wniosek o przejęcie ścigania karnego. Na wniosek wzywającej Umawiającej się Strony przesyła się odpisy orzeczeń dotyczących tych zagadnień.

Artykuł 65

Następstwa przejęcia ścigania karnego

Po przejęciu ścigania karnego na podstawie artykułu 60 właściwe organy wzywającej Umawiającej się Strony nie mogą prowadzić postępowania karnego przeciwko tej osobie o ten sam czyn. Właściwe organy wzywającej Umawiającej się Strony mogą jednak podjąć postępowanie karne przeciwko tej samej osobie o ten sam czyn w wypadku wydania przez organy wezwanej Umawiającej się Strony decyzji o odmowie wszczęcia postępowania lub o umorzeniu postępowania.

Rozdział 2

Wydanie w celu ścigania karnego i wykonania kary

Artykuł 66

Wydanie osób

1. Umawiające się Strony wydają sobie wzajemnie, na wniosek, stosownie do postanowień niniejszej umowy, osoby znajdujące się na ich terytorium w celu pociągnięcia do odpowiedzialności karnej lub wykonania kary.

2. Wydanie w celu pociągnięcia do odpowiedzialności karnej następuje tylko z powodu takich przestępstw, które według prawa obu Umawiających się Stron zagrożone są karą, której górna granica przekracza jeden rok pozbawienia wolności, lub karą surowszą.

3. Wydanie w celu wykonania kary następuje tylko z powodu takich czynów, które są przestępstwami według prawa obu Umawiających się Stron, i jeżeli osoba, której wydania się żąda, została skazana na karę co

najmniej sześciu miesięcy pozbawienia wolności lub na karę surowszą.

Artykuł 67

Ograniczenie dotyczące kary śmierci

Jeżeli przestępstwo zagrożone jest karą śmierci przez prawo wzywającej Umawiającej się Strony, a nie jest zagrożone taką karą przez prawo wezwanej Umawiającej się Strony, na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony nie można orzec kary śmierci lub wykonać takiej kary.

Artykuł 68

Odmowa wydania

1. Wydanie nie następuje, jeżeli:

- 1) osoba, której dotyczy wniosek, jest obywatelem wezwanej Umawiającej się Strony lub korzysta z prawa azylu,
- 2) przestępstwo zostało popełnione na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony,
- 3) zgodnie z prawem wezwanej Umawiającej się Strony postępowanie karne nie może być wszczęte lub wyrok nie może być wykonany z powodu przedawnienia lub innych ustawowych przyczyn,
- 4) na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony przeciwko osobie, której wydania zażądano, o ten sam czyn przestępny toczy się postępowanie karne, wydany został prawomocny wyrok lub postanowienie o umorzeniu postępowania karnego albo odmówiono jego wszczęcia,
- 5) czyn jest uważany przez wezwaną Umawiającą się Stronę za przestępstwo polityczne lub wojskowe.

2. Wezwana Umawiająca się Strona zawiadomi wzywającą Umawiającą się Stronę o wyniku rozpatrzenia wniosku o wydanie. W wypadku odmowy wydania wezwana Umawiająca się Strona zawiadomi wzywającą Umawiającą się Stronę o podstawach takiej odmowy.

Artykuł 69

Wniosek o wydanie

1. Wniosek o wydanie powinien być sporządzony na piśmie i zawierać:

- 1) oznaczenie organu wzywającego,
- 2) tekst przepisów prawnych wzywającej Umawiającej się Strony, na podstawie których popełniony czyn uznaje się za przestępstwo,
- 3) imię i nazwisko osoby, której wydania się żąda, dane o jej obywatelstwie, miejscu zamieszkania lub

pobytu i inne dane o niej oraz, w miarę możliwości, rysopis tej osoby, jej fotografię i odciski palców,

4) oznaczenie wysokości szkody powstałej na skutek czynu przestępnego.

2. Do wniosku o wydanie w celu pociągnięcia do odpowiedzialności karnej dołącza się uwierzytelniony odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu z opisem czynu przestępnego. Do wniosku o wydanie w celu wykonania kary dołącza się uwierzytelniony odpis prawomocnego wyroku. Jeżeli skazany rozpoczął odbywanie kary, należy podać, jaką część odbył.

3. Wniosek o wydanie i załączane dokumenty sporządza się w języku urzędowym wzywającej Umawiającej się Strony, dołączając ich tłumaczenie na język urzędowy wezwanej Umawiającej się Strony.

Artykuł 70

Uzupełnienie wniosku o wydanie

Wezwana Umawiająca się Strona może żądać uzupełnienia danych, jeżeli otrzymane informacje nie są wystarczające do rozstrzygnięcia wniosku o wydanie. W tym celu wezwana Umawiająca się Strona może określić wzywającej Umawiającej się Stronie termin do jednego miesiąca. Termin ten może być przedłużony z ważnych przyczyn o jeden miesiąc na wniosek wzywającej Umawiającej się Strony.

Aresztowanie w celu wydania

Artykuł 71

Po otrzymaniu wniosku o wydanie wezwana Umawiająca się Strona podejmie niezwłocznie środki celem aresztowania osoby, której dotyczy wniosek, z wyjątkiem wypadków, gdy jest oczywiste, że zgodnie z niniejszą umową wydanie nie jest dopuszczalne.

Artykuł 72

1. Aresztowanie może nastąpić także przed otrzymaniem wniosku o wydanie, jeżeli wzywająca Umawiająca się Strona o to wystąpi, powołując się na postanowienie o aresztowaniu lub na wyrok, stanowiące podstawę wniosku o wydanie. O aresztowanie wystąpić można pocztą, telegramem lub za pomocą innych środków wykluczających jakiegokolwiek wątpliwości.

2. O aresztowaniu dokonanym stosownie do ustępu 1 lub jego odmowie należy niezwłocznie zawiadomić wzywającą Umawiającą się Stronę.

Artykuł 73

Zwolnienie osoby aresztowanej

1. Wezwana Umawiająca się Strona może zwolnić osobę aresztowaną stosownie do artykułu 71, jeżeli

w terminie określonym w artykule 70 nie nadesłano uzupełniających danych.

2. Osobę aresztowaną stosownie do artykułu 72 ustęp 1 zwalnia się, jeżeli wniosek o jej wydanie nie wpłynię w ciągu jednego miesiąca od dnia, w którym wzywająca Umawiająca się Strona została powiadomiona o tymczasowym aresztowaniu.

Artykuł 74

Odroczenie wydania

Jeżeli na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony przeciwko osobie, której wydania się żąda, toczy się postępowanie karne lub została ona skazana za inne przestępstwo, wydanie może ulec odroczeniu do czasu zakończenia postępowania karnego lub całkowitego wykonania orzeczonej kary albo do chwili zwolnienia tej osoby przed ukończeniem odbywania kary.

Artykuł 75

Wydanie czasowe

1. Wydanie czasowe osoby następuje na uzasadniony wniosek wzywającej Umawiającej się Strony wtedy, gdy odroczenie wydania spowodowałoby przedawnienie postępowania karnego lub poważnie utrudniałoby postępowanie w sprawie o przestępstwo popełnione przez tę osobę.

2. Osoba wydana czasowo zostanie przekazana z powrotem niezwłocznie po zakończeniu czynności procesowych, dla których przeprowadzenia została wydana, nie później jednak niż w ciągu trzech miesięcy od dnia wydania czasowego. W uzasadnionych wypadkach termin ten nie może być przedłużony przez wezwaną Umawiającą się Stronę.

Artykuł 76

Zbieg wniosków o wydanie

Jeżeli wydania tej samej osoby domaga się kilka państw, wezwana Umawiająca się Strona rozstrzygnie, któremu z państw osobę tę wyda. Przy podejmowaniu takiej decyzji bierze pod uwagę wszystkie okoliczności, w szczególności obywatelstwo danej osoby, miejsce popełnienia i wagę przestępstwa.

Artykuł 77

Ograniczenie ścigania osoby wydanej

1. Przeciwko osobie wydanej nie można bez zgody wezwanej Umawiającej się Strony wszcząć postępowania karnego ani wykonać w stosunku do niej kary, nie może ona być również wydana trzeciemu państwu z powodu innego czynu przestępnego popełnionego przed wydaniem, aniżeli ten, za który została wydana.

2. Zgoda wezwanej Umawiającej się Strony na podjęcie działań, o których mowa w ustępie 1, nie jest wymagana, jeżeli:

- 1) osoba wydana nie opuściła w ciągu jednego miesiąca po zakończeniu postępowania karnego lub po wykonaniu kary terytorium wzywającej Umawiającej się Strony; do tego terminu nie wlicza się czasu, w którym osoba wydana nie mogła bez swej winy opuścić terytorium wzywającej Umawiającej się Strony;
- 2) osoba wydana opuściła terytorium wzywającej Umawiającej się Strony, lecz na terytorium to dobrowolnie powróciła.

Artykuł 78

Wykonanie wydania

Wezwana Umawiająca się Strona zawiadomi wzywającą Umawiającą się Stronę o miejscu i dacie wydania osoby. Jeżeli wzywająca Umawiająca się Strona nie przejmie osoby podlegającej wydaniu w ustalonym terminie, to może ona zostać zwolniona po upływie piętnastu dni od daty ustalonej dla wydania.

Artykuł 79

Ponowne wydanie

Jeżeli osoba wydana uchyli się w jakikolwiek sposób od postępowania karnego lub od wykonania kary i powróci na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony, zostanie ona wydana na ponowny wniosek bez potrzeby przesyłania dokumentów przewidzianych w artykule 69.

Artykuł 80

Zawiadomienie o wyniku postępowania karnego

Wzywająca Umawiająca się Strona zawiadomi niezwłocznie wezwaną Umawiającą się Stronę o wyniku postępowania karnego przeciwko osobie wydanej. W razie wydania prawomocnego orzeczenia, przesyła się jego odpis.

Artykuł 81

Tranzyt

1. Umawiająca się Strona wezwana o wyrażenie zgody na tranzyt zezwoli, na wniosek wzywającej Umawiającej się Strony, na przewóz przez swoje terytorium osób wydanych przez państwo trzecie wzywającej Umawiającej się Stronie. Wezwana Umawiająca się Strona może nie wyrazić zgody na tranzyt osób, jeżeli stosownie do niniejszej umowy obowiązek wydania osób nie istnieje.

2. Wniosek o wyrażenie zgody na tranzyt składa się i rozpatruje w takim samym trybie jak wniosek o wydanie.

3. Wezwana Umawiająca się Strona dokonuje tranzytu w taki sposób, jaki jej najbardziej odpowiada.

4. Wyrażenie zgody na tranzyt nie jest wymagane w razie jego dokonywania drogą powietrzną bez międzylądowania.

Artykuł 82

Koszty wydania i tranzytu

Koszty wydania ponosi ta Umawiająca się Strona, na której terytorium koszty te powstały. Koszty tranzytu ponosi wzywająca Umawiająca się Strona.

Rozdział 3

Inne postanowienia dotyczące udzielania pomocy prawnej w sprawach karnych

Artykuł 83

Czasowe przekazywanie osób pozbawionych wolności

1. Jeżeli osoba wezwana w charakterze świadka, którego przesłuchanie jest konieczne, jest pozbawiona wolności na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony, właściwe organy tej Umawiającej się Strony, mogą, na wniosek, zarządzić czasowe przekazanie osoby na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony. Osoba ta będzie pozostawać w areszcie i po zakończeniu przesłuchania zostanie niezwłocznie przekazana wezwanej Umawiającej się Stronie.

2. Jeżeli wyniknie potrzeba przesłuchania w charakterze świadka osoby pozbawionej wolności na terytorium państwa trzeciego, właściwe organy wezwanej Umawiającej się Strony udzielą, na wniosek, zezwolenia na tranzyt tej osoby przez terytorium swego państwa.

Artykuł 84

Wydawanie przedmiotów

1. Przedmioty uzyskane w wyniku przestępstwa lub przedmioty uzyskane w drodze ich wymiany, jak również inne przedmioty stanowiące dowody rzeczowe w postępowaniu karnym wydaje się wzywającej Umawiającej się Stronie.

2. Wezwana Umawiająca się Strona może czasowo odroczyć wydanie przedmiotów wymienionych w ustępie 1, jeżeli są one niezbędne w innym postępowaniu karnym.

3. Prawa osób trzecich do przedmiotów wymienionych w ustępie 1, które zostały wydane drugiej Umawiającej się Stronie, pozostają nienaruszone.

4. Po zakończeniu postępowania karnego przedmioty te zostają zwrócone tej Umawiającej się Stronie, która je wydała, lub za zgodą tej Umawiającej się Strony zostają wydane bezpośrednio osobom uprawnionym.

5. Przy wydawaniu przedmiotów stosownie do niniejszego artykułu nie mają zastosowania przepisy ograniczające wwóz i wywóz przedmiotów i wartości dewizowych.

Zawiadomienia o skazaniach

Artykuł 85

Umawiające się Strony zawiadamiają się wzajemnie o prawomocnych wyrokach wydanych przez sądy jednej Umawiającej się Strony wobec obywateli drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 86

Umawiające się Strony przesyłają sobie wzajemnie, na uzasadniony wniosek, pełne informacje o skazaniach, które nastąpiły na ich terytoriach.

Artykuł 87

Umawiające się Strony przesyłają sobie wzajemnie, na wniosek, odciski palców osób wymienionych w artykułach 85 i 86.

Artykuł 88

Udział przedstawicieli Umawiających się Stron przy udzielaniu pomocy prawnej

Przedstawiciele właściwych organów jednej Umawiającej się Strony mogą być obecni przy wykonywaniu wniosków o udzielenie pomocy prawnej w sprawach karnych na terytorium drugiej Umawiającej się Strony. Udział ten wymaga zgody: ze strony Rzeczypospolitej Polskiej — Ministerstwa Sprawiedliwości, a ze strony Republiki Białoruś — Ministerstwa Sprawiedliwości lub Prokuratury Republiki.

Rozdział 4

Wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach karnych

Artykuł 89

Definicje

1. W rozumieniu niniejszego rozdziału wyrażenie „środek zabezpieczający” oznacza:

- 1) w Rzeczypospolitej Polskiej — umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym albo w innym odpowiednim zakładzie i umieszczenie w zakładzie leczenia odwykowego,
- 2) w Republice Białoruś — umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym o charakterze ogólnym lub specjalnym.

2. W rozumieniu niniejszego rozdziału następujące wyrażenia oznaczają:

„Państwo wydania wyroku” — Państwo, w którym zostało wydane orzeczenie sądowe, które ma być wykonane,

„Państwo wykonania wyroku” — Państwo, które przejęło lub ma przejąć wykonanie orzeczenia sądowego.

Artykuł 90

Zasada podstawowa

1. Umawiające się Strony zobowiązują się wzajemnie, na wniosek, zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy, do przejmowania wykonania orzeczeń w sprawach karnych, na mocy których sądy jednej Umawiającej się Strony orzekły prawomocnie wobec obywateli drugiej Umawiającej się Strony karę pozbawienia wolności lub środki zabezpieczające.

2. Z wnioskami, o których mowa w ustępie 1, mogą występować właściwe organy centralne zarówno Państwa wydania wyroku, jak i właściwe organy centralne Państwa wykonania wyroku.

Artykuł 91

Prawa skazanego

1. Skazany, jego przedstawiciel ustawowy, współmałżonek, krewni w linii prostej, rodzeństwo lub pełnomocnik skazanego mogą występować z inicjatywą podjęcia czynności, o których mowa w artykule 90, do właściwych organów centralnych Państwa wydania wyroku, jak również Państwa wykonania wyroku.

2. Każdy skazany, do którego może mieć zastosowanie niniejszy rozdział, zostanie powiadomiony przez Państwo wydania wyroku o jego istotnych postanowieniach.

3. Właściwe centralne organy Umawiających się Stron zawiadamiają pisemnie skazanego o decyzjach dotyczących przejęcia wykonania orzeczenia.

Artykuł 92

Przesłanki przejęcia wykonania orzeczenia sądowego

Przejęcie wykonania orzeczenia nastąpi tylko wówczas, gdy:

- 1) skazany jest obywatelem Państwa wykonania wyroku,
- 2) skazany wyraził zgodę na przekazanie go Państwu wykonania wyroku w celu wykonania kary; jeżeli skazany lub osoba, wobec której zastosowano środek zabezpieczający, nie jest zdolna do wyrażenia zgody, to taką zgodę wyraża jej przedstawiciel ustawowy,
- 3) czyn, za który orzeczono karę lub zastosowano środek zabezpieczający, jest karalny sądownie również według prawa Państwa wykonania wyroku

lub byłby karalny sądownie, gdyby został popełniony na jego terytorium,

- 4) orzeczenie jest prawomocne,
- 5) w dniu wplynięcia wniosku o przejęcie wykonania orzeczenia sądowego osobie pozostała do odbycia kara pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający co najmniej 6 miesięcy; zasada ta nie ma zastosowania, jeżeli osoba, o której mowa, przebywa na terytorium Państwa wykonania wyroku.

Artykuł 93

Przestępstwa skarbowe

W sprawach o przestępstwa podatkowe, celne, dewizowe i inne przestępstwa skarbowe nie może nastąpić odmowa przejęcia wykonania orzeczenia sądowego z tego tylko powodu, że prawo Państwa wykonania wyroku nie przewiduje takiego samego rodzaju opłaty lub podatku, ceł albo nie reguluje w ten sam sposób opłat, podatków, ceł i obrotu dewizowego, jak prawo Państwa wydania wyroku.

Artykuł 94

Podstawy odmowy przejęcia wykonania orzeczenia sądowego

Przejęcie wykonania orzeczenia sądowego nie nastąpi, jeżeli:

- 1) czyn jest uważany przez wezwaną Umawiającą się Stronę za przestępstwo polityczne lub wojskowe,
- 2) wykonanie orzeczenia uległo przedawnieniu według prawa jednej z Umawiających się Stron,
- 3) wyrok został wydany przez sąd szczególny,
- 4) wyrok został wydany pod nieobecność skazanego,
- 5) skazany został w Państwie wykonania wyroku prawomocnie skazany lub orzeczono wobec niego środek zabezpieczający albo uniewinniono go za ten sam czyn,
- 6) zdaniem wezwanej Umawiającej się Strony wykonanie orzeczenia zagrażałoby jego suwerenności lub bezpieczeństwu albo pozostawałoby w sprzeczności z podstawowymi zasadami prawa tego państwa.

Artykuł 95

Wniosek o przejęcie wykonania orzeczenia sądowego

1. Wnioski o przejęcie wykonania orzeczeń sądowych przewidziane w niniejszym rozdziale sporządza się w formie pisemnej.

2. Do wniosku Państwa wydania wyroku załącza się:

- 1) oryginał albo poświadczony odpis orzeczenia sądowego zaopatrzonego w potwierdzenie prawomocności i że podlega ono wykonaniu,
- 2) tekst zastosowanych przepisów prawnych, jak również przepisów dotyczących warunkowego zwolnienia,
- 3) możliwie dokładne dane o skazanym, jego obywatelstwie oraz miejscu zamieszkania lub pobytu,
- 4) zaświadczenie o okresie pozbawienia wolności lub stosowania środków zabezpieczających, który podlega zaliczeniu,
- 5) jeżeli skazany lub osoba, wobec której zastosowano środek zabezpieczający, przebywa w Państwie wydania wyroku — protokół sporządzony z udziałem skazanego lub osoby, o której mowa wyżej, a w wypadkach przewidzianych niniejszą umową — z udziałem przedstawiciela ustawowego, z którego wynika jego zgoda na przejęcie wykonania orzeczenia sądowego,
- 6) inne dokumenty, które mogą mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia wniosku,
- 7) tłumaczenie na język drugiej Umawiającej się Strony wniosku i dokumentów wymienionych w niniejszym ustępie.

3. Do wniosku Państwa wykonania wyroku załącza się informacje i materiały wymienione w punktach 3, 6 i 7 ustępu 2 oraz pismo zawierające zgodę skazanego na przekazanie wykonania orzeczenia.

4. W wypadku uwzględnienia wniosku określonego w ustępie 3 Państwo wydania wyroku dołącza do swojej zgody dokumenty wymienione w punktach 1, 2 i 4 ustępu 2.

Artykuł 96

Uzupełnienie wniosku

Jeżeli wezwana Umawiająca się Strona uzna przekazane dane i dokumenty za niewystarczające, zwraca się o konieczne uzupełnienie i może wzywającej Umawiającej się Stronie ustalić stosowny termin. Na uzasadniony wniosek termin ten można przedłużyć. W braku uzupełnienia rozpoznaje się wniosek na podstawie posiadanych danych i dokumentów.

Artykuł 97

Zawiadomienia

1. Umawiające się Strony zawiadamiają się wzajemnie niezwłocznie o wszystkich okolicznościach, które mogłyby mieć wpływ na wykonanie orzeczenia sądowego, a w szczególności o ułaskawieniu, amnestii oraz uchyleniu lub zmianie orzeczenia przejętego do wykonania.

2. Państwo wykonania wyroku zawiadamia Państwo wydania wyroku w szczególności o wykonaniu orzeczenia.

Artykuł 98

Wykonywanie orzeczeń

1. Jeżeli nastąpi przejęcie wykonania orzeczenia sądowego, to sądy Państwa wykonania wyroku określą według swego prawa podlegającą wykonaniu karę pozbawienia wolności lub środki zabezpieczające, biorąc pod uwagę w możliwie największym stopniu karę pozbawienia wolności lub środki zabezpieczające orzeczone w Państwie wydania wyroku. Skazany nie może być w żadnym wypadku w sytuacji mniej korzystnej od tej, w jakiej by się znajdował w razie dalszego wykonywania orzeczenia w Państwie wydania wyroku.

2. Wykonanie orzeczenia sądowego włącznie z warunkowym zwolnieniem następuje zgodnie z prawem Państwa wykonania wyroku. Jeżeli przepisy prawa Państwa wydania wyroku dotyczące warunkowego zwolnienia są dla skazanego korzystniejsze, podlegają one zastosowaniu.

3. Na poczet kary pozbawienia wolności lub środków zabezpieczających zalicza się w Państwie wykonania wyroku okres pozbawienia wolności lub stosowania środków zabezpieczających w Państwie wydania wyroku.

4. W wypadku przekształcenia kary lub środka zabezpieczającego stosuje się przepisy prawne Państwa wykonania wyroku. Przy przekształceniu kary właściwe sądy:

- 1) są związane ustaleniami stanu faktycznego, wynikającymi w sposób wyraźny lub dorozumiany z orzeczenia sądowego Państwa wydania wyroku,
- 2) nie mogą zamienić kary pozbawienia wolności na karę grzywny.

Artykuł 99

Skutki przejęcia wykonania

1. W czasie wykonywania orzeczenia sądowego w Państwie wykonania wyroku Państwo wydania wyroku nie podejmuje dalszych czynności związanych z ich wykonaniem.

2. Państwo wydania wyroku jest uprawnione do wykonania pozostałej części kary lub środka zabezpieczającego, jeżeli skazany uchylając się od wykonania orzeczenia sądowego w Państwie wykonania wyroku opuścił jego terytorium. Państwo wykonania wyroku zawiadamia niezwłocznie Państwo wydania wyroku o tych okolicznościach.

3. Uprawnienie Państwa wydania wyroku, o którym mowa w ustępie 2, wygasa ostatecznie, jeżeli kara pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający zostały wykonane albo nastąpiło zwolnienie od wykonania kary lub środka zabezpieczającego.

Artykuł 100

Ułaskawienie i amnestia

1. Ułaskawienie skazanego może nastąpić zarówno w Państwie wydania wyroku, jak i w Państwie wykonania wyroku.

2. Amnestia może być wydana zarówno przez Państwo wykonania wyroku, jak i przez Państwo wydania wyroku. Amnestię wobec skazanego stosuje Państwo wykonania wyroku.

Artykuł 101

Uchylenie lub zmiana orzeczenia sądowego.

Do uchylenia lub zmiany orzeczenia przejętego do wykonania właściwe wyłącznie jest Państwo wydania wyroku.

Artykuł 102

Zawiadomienie o przejęciu wykonania orzeczenia

Wezwana Umawiająca się Strona zawiadamia w możliwie krótkim czasie wzywającą Umawiającą się Stronę, w jakim zakresie wnioski o przejęcie wykonania orzeczenia został uwzględniony. Całkowita lub częściowa odmowa wymaga uzasadnienia.

Artykuł 103

Przekazanie

1. Jeżeli skazany lub osoba, wobec której zastosowano środek zabezpieczający, przebywa na terytorium Państwa wydania wyroku, Państwo to podejmuje w możliwie krótkim czasie wszelkie konieczne środki do ich przekazania organom Państwa wykonania wyroku.

2. Państwo wydania wyroku i Państwo wykonania wyroku porozumiewają się co do czasu i miejsca przekazania skazanego lub osoby, wobec której zastosowano środek zabezpieczający, organom Państwa wykonania wyroku, a w miarę konieczności organom państwa tranzytowego.

3. Osoby eskortujące jedną z Umawiających się Stron, które mają doprowadzić drogą powietrzną skazanego lub osobę, wobec której zastosowano środek zabezpieczający, na terytorium drugiej Umawiającej się Strony lub je z tego terytorium odebrać, są uprawnione do zastosowania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, zgodnie z prawem tej Strony, niezbędnych środków w celu uniemożliwienia ucieczki skazanego lub osoby, wobec której zastosowano środek zabezpieczający — aż do jej przekazania lub po ich przejęciu.

4. Państwo wydania wyroku może po przejęciu wykonania orzeczenia sądowego przez Państwo wykonania wyroku odroczyć przekazanie skazanego w celu przeprowadzenia postępowania karnego w związku z innym przestępstwem albo w celu wykonania orzeczenia sądowego wydanego w innej sprawie.

Artykuł 104

Zasada specjalności

1. Jeżeli skazany został przekazany zgodnie z niniejszą umową z Państwa wydania wyroku do Państwa wykonania wyroku, nie może być on ścigany, skazany ani poddany w inny sposób ograniczeniom wolności w związku z czynem popełnionym przed przekazaniem, którego nie dotyczy zgoda na przejście wykonania.

2. Ograniczeń, o których mowa w ustępie 1, nie stosuje się, jeżeli:

- 1) Państwo wydania wyroku wyrazi zgodę na wszczęcie postępowania karnego, wykonanie kary lub środków zabezpieczających,
- 2) przekazany skazany pozostał w Państwie wykonania wyroku dłużej niż 45 dni po ostatecznym zwolnieniu, chociaż miał prawo i mógł terytorium tego Państwa opuścić, albo gdy po opuszczeniu tego Państwa dobrowolnie tam powrócił.

CZĘŚĆ CZWARTA

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 105

Stosunek do innych umów międzynarodowych

Postanowienia niniejszej umowy nie naruszają praw i obowiązków wynikających z innych umów zawartych przez każdą z Umawiających się Stron.

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:
— została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
— jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
— będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 9 marca 1995 r.

Minister Spraw Zagranicznych: *A. Olechowski*

Artykuł 106

Wejście umowy w życie

Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i wejdzie w życie po upływie sześćdziesięciu dni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych nastąpi w Warszawie.

Artykuł 107

Czas obowiązywania umowy

Umowa niniejsza zawarta jest na okres pięciu lat. Ulega ona przedłużeniu na dalsze pięcioletnie okresy, jeżeli żadna z Umawiających się Stron nie wypowie jej w drodze notyfikacji na sześć miesięcy przed upływem danego okresu.

Sporządzono w Mińsku dnia 26 października 1994 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i białoruskim, przy czym obydwa teksty mają jednakową moc.

Na dowód czego wyżej wymienieni pełnomocnicy Umawiających się Stron podpisali niniejszą umowę i opatrzili ją pieczęciami.

W imieniu
Rzeczypospolitej Polskiej

A. Olechowski

W imieniu
Republiki Białoruś

W. Sienka

L.S.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*